

Iskaja vsak četrtik
in volja s poštnine
vred in v Mariboru
s pošiljanjem na dom
za celo leto K 4.—
za pol leta „ 2.—
za četrt leta „ 1.—

Naročnina se pošilja
upravitelstvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Določniki katol. tin-
kovnega društva do-
živajo list brez po-
sebne naročnina.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Poslanec št. 404
se v tiskarni in pri
gospodu Novak-u na
velikem trgu po 10 h.

Rokopis se ne vra-
ča, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natisne enkrat,
po 15 h, dvakrat 25 h,
trikrat 35 h.

Inserti se sprejemajo
do zveče opoldne.

Štev. 16.

V Mariboru, dne 21. aprila 1904.

Tečaj XXXVIII.

Volivna reforma.

Cesar je potrdil volivno reformo, ki jo je sklenil štajerski deželni zbor dne 10. nov. 1903. S tem so vpeljane direktne in tajne volitve v kmečkih občinah in četrti kurija z osmimi novimi poslanci. Volitev bo direktna, se pravi, da ne bo treba voliti vsaki občini volivnih mož, ki bi se-le volili poslanca, ampak, da bo vsak volivec sam napisal na listek ime onega, ki ga bo hotel voliti. Volitev bo tudi tajna. Volivcu ne bo treba pokazati volivni komisiji ali komu drugemu, čegavo ime da ima napisano na listku, ampak bo vrgel listek lahko zganjen v volivno »urno« (lonc). To je jako pametna in pravična preosnova volivne pravice, ker bo vsak volil tako, kakor bo sam za najbolje spoznal. Tajna in direktna volitev najbolj jasno pokaže, koga volivci res hočejo za poslanca.

Marsikomu mogoče tudi ne bo jasno kaj pomeni beseda »kurija«. Po naše bi rekli namesto kurija — skupina ali razred ali pa oddelek. Deželnozbornske volivce na Štajerskem delimo namreč v štiri skupine ali kurije. Vsaka skupina voli svoje poslance. Ker vsi volivci ne plačujejo jednako mnogo davka, imajo oni stanovi, ki plačujejo več davka tudi več poslancev. Tako vsaj razlaga država sedanji volivni red, a pravi narodni, pravi ljudski politiki moramo trditi po vsej pravici, da je ta razdelitev krivična, ker imajo graščaki in mesta več poslancev kakor kmetje. Pa bomo o tem govorili drugič kaj več. V štiri skupine delimo volivce in torej tudi

poslance. (Pred volivno reformo so bile le tri skupine.) Prva skupina, to so graščaki volijo 12 poslancev, druga skupina, to so mesta in trgi, trgovinski in obrtni zbornici v Gradcu in Laobnu volijo 25 poslancev, tretja skupina, to so kmečke občine volijo jih 23 in osem poslancev pa voli četrti skupina, v katero spadajo vsi možki, ki so do časa volitve dosegli starost 24 let in so najmanj šest mesecev bivali v dotični občini, kjer volijo. Torej bo v prihodnjem deželnem zboru štajerskem 68 izvoljenih poslancev, torej 68 glasov. Poleg teh pa imajo isto pravico kot poslanci glasovati in staviti predloge v štajerskem deželnem zboru knezoškof sekovski in lavantinski ter rektor (ravnatelj) graškega vseučilišča. Tako bo štel prihodnji deželni zbor 71 glasov.

V kmečki skupini ostanejo okraji razdeljeni kakor so bili. Volilo pa se ne bo več v največjem kraju dotičnega okraja kakor dosedaj, ampak v vsaki občini, ki ima po zadnjem ljudskem štetju čez 400 prebivalcev. Občine s 400 ali manj prebivalci pa bodo volile v bližnjih večjih občinah, ali bo več takih občin tvorilo posebno skupino, za katero določi volišče deželni namestnik v sporazumu z deželnim odborom. S to naredbo je zelo olajšana volitev, ker prejšnji volivni možje so morali včasih daleč se voziti ali peš hoditi na volišče. V občinah pa, ki so zelo razsežne ali pa tako leže, da vsi volivci le težavno pridejo na volišče, se bo določilo več volišč.

Izmed novih 8 poslancev četrte skupine pripadajo trije na slovenske okraje. Jednega

poslanca volijo okraji: Radgona, Cmurek, Eibisvald, Arvež, Marenberg, Maribor in Slovenska Bistrica. Družega okraji: Celje, Vranksko, Gornji grad, Lasko, Šostanj, Konjice, Slovenji Gradec. Tretjega pa okraji: Ptuj, Ormož, Št. Lenart v Slov. gor., Rogatec, Šmarje pri Jelšah, Brežice, Kozje, Sevnica, Ljutomer in Gornja Radgona. — Volilo se bo po občinah ravno tako, kakor smo rekli pri kmečki skupini. Glavni volilci v četrti skupini bodo delavci in kmetovalci, ali z drugo besedo priprosti narod, ki vendar tudi plačuje davke, ki so sicer manjši kakor graščakov, a so zanj stokrat bolj občutljivi kakor za graščaka in meščana. Zato pa je teh osem mandatov le še majhna trohica ljudskih pravic.

Rusko-japonska vojna.

Velika nesreča Rusov.

Kakor blisk je prešinila ves svet pretekli teden novica z bojišča: Oklopnica »Peterpavlovsk« je zadela dne 13. t. m. na mino, ki se je razpočila in pognala v par sekundah oklopnico v zrak. Poveljnik admiral Makarov je utonil s častniki in moštvom oklopnice, veliki knez Ciril je težko ranjen. — Sledile so potem brzobjavka za brzobjavko, ki so pojasnjevale veliko nesrečo, a popolnoma jasno vse še sedaj ni, kakor bomo izprevideli iz poročil. Pomniti pa moramo pred vsem, da ni bila to zmaga Japoncev, ampak nesrečen slučaj. Smrti Makarova ni

Listek.

Detektiv.

(Spisal I. N.)

Moj stric je bil ugleden mož, poslanec in pregledni svetnik pri treh bankah, torej tudi precej imovit. Ko sem ga prosil, naj me pripravi h kaki banki — jaz sem bil namreč prepričan, da sem za finančne denarne posle rojen — me je odločno zavrnil, češ, take lenobe, kot sem jaz, on ne bo podpiral. Videč, da to ne gre, ga prosim, naj mi posodi malo denarja. A tudi tu sem nšletel slabo, dasi je vedel, da sem v gmotnih ozirih na zelo slabih nogah.

No naposled se mu je le otajalo srce. Obljubil mi je, da mi pomaga do službe detektiva (skrivnega policaja).

»Za to službo si ti ustvarjen«, mi je dejal, »vidiš, prav za to! Kajti ko boš zasačil kakega zlikovca, te bo takoj minilo veselje do vseh tvojih neumnostij.«

Sila kola lomi. Dobro bo, kar bo, si mislim in zahvalim strica za njegovo dobroto.

Tako sem torej postal skrivni policaj ali detektiv. Načelnik detektivov me je vzel v roke in me začel uriti. Ta načelnik je bil eden najbolj zvutih policajev. Kmalu je prišel

z menoj na čisto in mi tudi kar naravnost povedal, da s tako neumnim butcem še ni imel nikoli opraviti, kakoršen sem jaz.

Ta sodba me je v prvem trenutku zelo razdražila, ker sem mislil, da je ravno nasprotno res, kar pravi načelnik. No pa sem se kmalu pomiril. Menil sem namreč, da je našel policijski načelnik v meni veleuma, kakoršen je on sam, pa sem se še bolj marljivo uril v tem poslu.

Ko bi bil jaz prevzet in bi se hotel postavljati, bi vam takoj povedal povest, ki vam jo hočem pravzaprav napisati; toda ker hočem biti v prvi vrsti odkritosrčen, rad priznam, da sem tudi kasneje še ustrelil marsikaterega kozla. Nobeden drugi ni bil kot jaz, ki sem pomagal zasledovanemu uzmoviču ubežati; jaz sem bil, ki sem sklenil prijateljstvo z ljubinko nekega roparja in njega rešil, da ga niso vjeli. Seveda nisem prav nič vedel, zakaj se gre. In prav jaz sem bil, ki sem aretiral ministra notranjih zadev v imena postave in ga peljal v policijski urad.

Priznati moram, da bi mi dali takoj poslovljni list, da ni bil moj stric poslanec. Zaradi tega me pa niso spodili.

Tako je bilo sedaj z menoj, ko začujemo o preiskavi neke hiše. Preiskava se je imela vršiti urno, in načelnik je vzel seboj mene, ker drugega ni bilo v uradu. Načelnik je bil

zelo dobre volje. Trdil je, da je že na pravem sledu. Med potjo je postal še bolj vesel in prav prijateljsko se jame z menoj pomenkovati.

»Vidite, to-le se je zgodilo«, začne pravi. »Ulomili so v pisalno mizico državnega tajnika in mu izmaknili sedemnajst bankovcev po tisoč goldinarjev. Danes zjutraj je opazil gospod tatvino in takoj naznanil. Takoj sem začel preiskavati. Po dveh urah sem dognal, da je zamogla izvršiti tatvino le hišna, in da so ukradeni bankovci pri Štefanu Gubaču. Kako sem mogel poslednje sklepati, že lahko veste sami.«

»Seveda«, odvrnem resno, dasi se mi je zdelo, da se načelnik šali.

»Zdaj greva h Gubaču. Vi ga seveda ne poznate. Prej je delal dolgo časa v tobačni tovarni, pa so ga spodili zaradi tatvine. Pretkan je kot Judež. Zahtevam od vas, da ga neprenehoma opazujete in zlasti pazite na njegove oči. V očeh bere pravi detektiv vse.«

Med takimi in enakimi pogovori prideva k Štefanu Gubaču, ki je obledel, ugledavši načelnika in naju prestrašen ogledoval. Načelnik mu je takoj povedal, zakaj sva prišla, in kar naravnost zahteval, naj vrne bankovce, ki jih je ukradel tajniku. Med tem je zbral Gubač ves svoj pogum in odločno trdil, da je sum, ki leti nanj, neopravičen.